

Deel middeleeuwse stadsmuur Amsterdam ontdekt

De Amsterdamse stadsarcheoloog Jerzy Gawronski is opgetogen. Want waar hij eigenlijk niet meer op hoopte is onlangs toch gebeurd. Tijdens werkzaamheden aan de kadewand van de Singel, ter hoogte van de lutherse koepelkerk is er namelijk een stuk van de middeleeuwse stadsmuur teruggevonden. In 1480 gaf Maximiliaan van Oostenrijk, onder wiens beheer de stad Amsterdam toen viel, de opdracht om de stad van een nieuwe verdedigingsmuur te voorzien. Rond 1490 moet deze omwalling, die liep van waar nu de Haarlemmersluis op het Singel is, via de Munt, de Kloveniersburgwal, de Nieuwmarkt en de Schreierstoren naar de Gelderse kade, gereed zijn geweest. Schriftelijke bronnen maken daar namelijk melding van. En ook op de plattegrond van de stad die Cornelis Anthoniszoon in 1538 vervaardigde is de loop ervan duidelijk te zien. Rond 1600 als Amsterdam explosief begint te groeien, verliest de muur snel zijn functie. De eerste delen worden al in 1603 gesloopt en naarmate de stad verder groeide verdwenen steeds grotere delen. Rond het einde van die eeuw was van de muur niets meer te zien. Stadsarcheoloog Gawronski: 'De sloop was zo grondig dat de muur echt volledig verdwenen leek. We wisten dus waar hij had gestaan en we hadden ook een redelijk beeld

▲ Tijdens de werkzaamheden aan de kadewand van de Singel kwamen oude natuurstenen tevoorschijn. (FOTO: GEMEENTE AMSTERDAM)

van hoe hij er uit gezien moet hebben, maar tot nog toe hadden we geen enkel spoor ervan teruggevonden. Op één enkele steen na. Die is een aantal jaren geleden gevonden tijdens werkzaamheden op de Gelderskade.' Tot eind januari dus. Toen werd tijdens werkzaamheden op de Singel een aaneengesloten stuk van deze middeleeuwse muur ontdekt. Om ook de delen van de kade die onder water stonden te kunnen vervangen was er een damwand in de gracht geslagen en het grachtenwater daartussen weggepompt. Toen de buitenste laag stenen was verwijderd, bleken daarachter een aantal stenen te zitten met een duidelijk afwijkende maat. Gawronski, die door de opzichter was gewaarschuwd, herkende ze onmiddellijk als middeleeuws. 'We troffen er 27 aaneengesloten natuurstenen blokken van zestig bij zeventig centimeter aan. Dergelijke grote stenen dienden als fundering van halfronde bogen van ongeveer vijf meter hoog. Bovenop die bogen lag een pad, de loop- of weergang. Daarop liepen de soldaten, om vanachter de kantelen van de stadsmuur Amsterdam te verdedigen.' De komende maand worden de stenen voorzichtig verwijderd. Daarna worden ze samen met die ene steen die van de Gelderskade komt teruggeplaatst in de nieuwe kade. Op een nivo waar ze voor iedereen zichtbaar zijn. ◀

Tekst: Joost Vermeulen